425

DE VERA CHRISTI ECCLESIA,

QVAESTIO NECESSARIA, *super Septimo Confeßionis Augustanæ articulo,*

AD CAESAREAM MAIESTATEM, *ut Ratisponæ in Conuentu Imperiali discutiatur.*

*

Moguntię ad diuum Victorem excudebat Franciſcus Behem.

ANNO M. D. XLI.

PRAEFATIO AD CAESAREAM MAIESTATEM.

SERENISSIME, Potentißimeq;, ac inuictißime Imperator auguste, Domine omnium clementißime, Sacra Caes. Maiestas tua iam ultra XX. annos plurimum laboris, curarumq; & impensarum clementißima pietate in sese suscepit ac pertulit, ut Germanicam nationem inclytam totam rursus ad pacem & Catholicam in fide & religione unitatem perduceret: Eiusq; rei gratia multos indixit celebrauitq; publicos sacri Rom. Imperij Conuentus, Vuormatiae, Spirae, Nurenbergae, Augustae, Ratispone, &c. Quibus tamen hactenus parum (proh dolor) utilitatis aut profectus eo in negocio consecuti sumus: Nouißime uero amicum instituit Colloquium, per eruditos homines ex utraq; parte, nempe & Catholicorum & Protestantium, Vuormatiae habendum, immò iam habitum, super controuersijs, in fide & religione obortis. Sed in eo quoq; parum adhuc effectum est, licet non parum temporis &

ſumptuum ab utraq; parte eius rei gratia ſit impen ſum. Quoniam uero utriuſq; partis Concionatores & Doctores Theologi, uiſi ſunt ad pacē et unitatem propenſi, ut omnis in fide & religione diſcordia tolli eorum ſtudio queat, foret utiq; proxima & directiſſima ad componendam pacem uia, efficaxq; & optabile compendium, ſi ſacratiſſ. Maieſtas tua Cæſarea curet, iubeatq;, & efficiat, ut nunc in Ratiſponenſi Conuentu Imperiali, ante omnia diligentiſſime examinetur diſcutiaturq; & determinetur Septimus Auguſtanæ Confeſſionis Articulus, Vtpote, quænam ſit uera Chriſti Eccleſia. In quo ſanè præcipue totius religionis noſtræ cardo uertitur, & ex eius ueritate maxime pendet animarū ſalus, Quem admodum breui hoc libello clare demonſtratur, qui Maieſtati tuæ Auguſtiſſimæ ſupplici deuotione humillime offertur, ſummo cum deſyderio pacis & unitatis, in publicū Germaniæ, immò totius Chriſtianitatis, bonum, à Maieſtate tua fœliciter procurandæ.

*

E. Cæſ. Maieſtati T.
Perpetuò deuotus
Ioannes Cochlęus.

ARTICVLVS SEPTIMVS AVGVSTANAE CONFESSIONIS, DE ECCLESIA.

TSI non admodum magna est hic in sensu distantia, quidnam sit Ecclesia, inter Catholicos & Protestantes, maxima tamẽ est inter eos discrepantia, quænam, & ubinam sit uera Christi Ecclesia. Et hæc sanè discrepantia summum & extremum trahit post se animarum periculum, & in ea totius causæ status consistit, ac totius rei cardo uertitur. Si enim pars Protestantium esset uera Christi Ecclesia (sicut ipsorum concionatores iactitant, nocentißimeq; miseram simplicemq; plebem decipiunt) nemo præter eos saluari posset, Extra Ecclesiam enim nemo saluari potest, sicut extra arcam Noë nemo saluus permansit in diluuio. Nisi igitur transiremus ad eos, nulla nobis esset spes reliqua salutis. Si autem uera Christi Ecclesia non est apud sectam ullam, siue nouam, siue ueterem, sed apud Catholicos tantum, necessarium est, ut omnes, quicunq; in ulla secta moriuntur, æternæ morti sint obnoxij. Hæc igitur quæstio summa cum diligentia seriò cõsyderanda est, & absq; ostentatione & pertinacia pie atq; sollicite discutienda,

qua recte discussa, mox totum cessabit dißidium.

Certe q. uera Orthodoxa & Catholica Christi Ecclesia non sit apud eos, qui Lutheri aut Zuinglij aut ullius alterius sectæ parti adhærēt, sed apud eos, qui Romanæ coniuncti sunt Ecclesiæ, & Petri successorem pro uero & legitimo Ecclesiæ pastore habent, & obedienter agnoscunt, euidentißimis probari potest argumentis, quorum nonnulla breuiter commemorabimus.

SEPTEM ARGVMENTA pro Catholicis.

Mat. 16 PRimum sane, ex illo uerbo Christi, Tu es Petrus, (hoc est, saxum, sicut in Didymo suo exposuit ipsemet Philippus) & super hanc petram, aut hoc saxum, ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Etenim portæ inferi sunt tyranni & hæretici. Oppugnauerunt quidem illam utriq;, Tyranni immanißime, ut Nero, Domitianus, Traianus, Diocletianus, &c. Hæretici acerrime, ut Nouatiani, Arriani, Donatistæ, Pelagiani, &c. sed præualere non potuerunt. Ipsi enim iam olim funditus interierunt, illa adhuc stabilis per dei gratiam permanet.

Luc. 22 2. Secundū, Ex altero uerbo Christi, Ego pro te rogaui

rogaui Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Hoc certe uerbum ueritatis de nulla alia in toto mundo Ecclesia recte dici aut intelligi potest, q̃ de Romana, Non de Antiochena, non de Alexandrina, quæ post illam inter Patriarchales & præcipuas Ecclesias summum tenebant locum. Neq; item de Constantinopolitana, quæ stultè superbiens Patriarcham suum ausa fuit dicere uniuersalem. Neq; etiam de Hierosolymitana, licet omnium antiquißima. Nec de ulla alia, quantumuis olim celebri & ab Apostolis fundata Ecclesia, ut Ephesina, Thessaloniceñsi, Philippensi, Corinthiorum, &c. In sola enim Romana Ecclesia per tot sæculorum curricula nunquam defecit fides Catholica. Ergo maxime & proprie conuenit Rom. Pontifici, confirmare fratres suos in fide. Quisquis igitur fidem eius respuit, is in uera Christi (cuius Vicarium non agnoscit) Ecclesia non est.

3. Tertium. Ex alio rursus uerbo Christi: Petre Ioan.21
amas me plus his? Pasce oues meas, Pasce agnos meos. Quid est ergo, Plus his? si nihil eminentiæ præ alijs Apostolis & discipulis Christi haberet Petrus, & Petri successor in Ecclesia, Cur diceret, Plus his? Aut si uolebat omnes Apostolos & discipulos suos æqualiter esse pastores ouium suarum, cur non dicebat potius ad omnes, Pascite, q̃ ad unum Petrum,

Pasce oues meas? Recte igitur intelligimus Rom. Pontificem, quando dicimus in Ecclesia, Oremus pro pastore nostro. Quia Petrus à Domino constitutus est supremus pastor. Quapropter omnes, qui sub hoc pastore esse nolunt, oues Christi non sunt, nec in ouili Christi locum habere possunt.

4. Quartum. Ex Paulo Apostolo, qui & Rom. Ecclesiam de fide collaudauit, & Petrum maximi fecit. Sic enim scribit ad Romanos: Primum quidem gratias ago deo meo, per Iesum Christũ pro omnibus uobis, quia fides uestra annunciatur in uniuerso mundo. Et rursus in fine: Rogo aũt uos fratres, ut obseruetis eos, qui dissensiones & offendicula, præter doctrinam, quam uos didicistis, faciunt, & declinate ab illis. Ad Galatas uerò scribens, ait: Deinde post annos tres ueni Hierosolymam uidere Petrum, & mansi apud eum diebus XV. Hinc igitur facile cognoscimus, quanti fecerit Petrum Paulus, & q̃ secundum mentem & institutionem Christi prætulerit cum alijs Apostolis, tanquam summũ totius Ecclesiæ pastorem & fidei magistrum (quem & Dionysius, Pauli discipulus, Theologorum columẽ dixit, Alioqui iustius potuisset dicere, Veni Hierosolymam uidere Iacobum, utpote fratrem Domini, et Hierosolymæ Episcopum. Quoniam uerò sciebat, Petrum à Christo cæteris Apostolis prælatum

Dionysius de diuinis nominibus.

esse

esse, uenit uidere Petrum potius q̃ Iacobum. Quia Iacobus unius ciuitatis, Petrus uero totius per orbem uniuersum Ecclesiæ pastor & Episcopus erat. Vnde factum est, ut successor Petri in hodiernum usq; diem dicatur Catholicæ (hoc est, uniuersalis) Ecclesiæ Episcopus. Quisquis igitur ei resistit, Dei ordinationi resistit, & damnationem sibi acquirit. quia Christus ordinauit eum suarum ouium pastorem.

5. Quintum. Ex Actibus Apostolorum. Etenim cum esset eligendus alius discipulus in locum Iudæ proditoris, præ cæteris exurrexit Petrus in medio fratrum, faciens ad eos exhortationem, cum esset ibi turba hominum simul ferè centum uiginti. Hoc ergo fecit secundum officiũ & potestatem sibi à Christo traditam, quia dixerat ei, Pasce oues meas. Hoc est, tene uices meas in Ecclesia, quia uado ad patrẽ. Hoc non dixerat Iacobo, neq; Ioanni, neq; Mariæ benedictæ matri suæ. Ideo tacebant omnes alij, qui aderant, & dabant priorem locum Petro, tanquam oues pastori, & eum uenerabiliter audiebant, eiusq; admonitioni parebant. Licet Maria mater Domini longe dignior sanctiorq; esset Petro secundum se, & duo Iacobi simul cum Ioanne secundum carnem multo propinquiores essent Domino, quàm Petrus. At scientes Petro præ omnibus à Domino dictum esse; Act. 1

Pasce oues meas; prætulerũt eum omnibus, propter officium & dignitatem pastoralem, quia erat Vicarius Christi. Similiter fecerunt postea & in alijs actibus publicis. Præ omnibus enim Petrus primum habuit ad populum sermonem, & primus fuit autor sermonis super eligendis septem Diaconis, & primus dixit sententiam in primo Concilio. Vbiq; igitur primum tenuit locum, ut Vicarius Christi.

Act. 2. 6. & 15.

6. Sextum. Ex antiquißimis & sanctorũ Patrum & generalium Conciliorum testimonijs atq; Decretis. Etenim S. Ignatius uocat Rom. Ecclesiam sanctificatam & illuminatam in uoluntate Dei, & præsidentem in loco regionis Romanorum, deo dignã, eminentia dignam, &c. Et S. Anacletus, qui se ab ipso Petro presbyterũ ordinatum asse ait, affirmat hoc idem dicens: Hæc uero sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino saluatore nostro primatum obtinuit, &c. Item S. Irenæus: Inter Latinos omnium antiquißimus Doctor, Episcopus & martyr Lugdunensis sic ait: Sed quoniam ualde longum est in hoc tali uolumine omnium Ecclesiarum enumerare succeßiones, maximæ & antiquißimæ, & ab omnibus cognitæ, à gloriosißimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionẽ, & annunciatã hominibus

Ignatius epist. ad Ro.

Irenæus li. 3. ca. 3.

bus fidem, per succeßiones Episcoporum peruenientem usq; ad nos, indicantes, cōfundimus oēs eos, qui quoquo modo uel per sui placentiā malā, uel uanam gloriam, uel per cæcitatem & malam sententiā, præter q̄ oportet, colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem, necesse est, omnem conuenire Ecclesiam, Hoc est, eos, qui sunt undiq; fideles. Sic & Tertullianus & Cyprianus & Augustinus ex Aphrica, Athanasius, Theophilus et Cyrillus ex Aegypto. Breuiter omnes ex toto mundo Catholici scriptores id ipsum tenuerunt, & nullus ex eis (uno excepto Tertulliano, qui lapsus tandem in Montani hæresim, defecit) à Rom. Ecclesia se separauit. Quinimò S. Thomas probat ex præcipuis Græcorum Doctoribus, atq; etiam ex Concilio Chalcedonensi (sicut Athanasius ex Niceno) q̄ de neceßitate salutis sit, Rom. Pontifici subesse. Nemo igitur unquam in M.D. annis se à Rom. Ecclesia separauit, qui non sit habitus pro hæretico. Nos tamen per hæc Romanæ Curiæ abusus, nequaq̄ comprobasse uolumus, quos optimus quisq; uellet uel correctos, uel prorsus abolitos.

7. Septimum. Ex ipsius Lutheri testimonijs. Sic enim scripsit in quorundam articulorum suorū declaratione Germanica, quòd Romana Ecclesia sit à Deo præ omnibus alijs honorata, non est dubium.

Ibi

ibi enim sancti Petrus & Paulus, Pontifices item Rom. 46. ac tot centena milia martyrum, sanguinem suum fuderunt, Infernum & mundum uicerunt, ut uel palpari queat, q̃ singularem habeat ad eam Ecclesiam respectum Deus. Quòd si nunc (proh dolor) ita res habet Romæ, ut expediret habere melius, Attamen neque hæc, neq; ulla alia causa tam grandis est, nec esse potest, ut ab Ecclesia illa separatio aut discessio ulla fieri debeat. Imò quanto peius res ibi habet, tanto magis accurrendũ & adhærendum est. Per separationem enim & contemptum non fit melius. Nec dimittendus est Deus propter Diabolum, nec uitandi reliqui boni, propter turbam prauorum, Imò propter nullum peccatum aut malum, quodcunq; excogitari aut nominari potest, debet rescindi charitas, nec spiritualis unitas diuidi. Hæc ibi. Et in eandẽ sententiam scripsit etiã copiosius in Cõmentario Epistolæ ad Galatas, Item in Resolutione propositionis suæ XIII. contra D. Eckium, ponit quinq; rationes, propter quas ait Romanam Ecclesiam omnibus alijs superiorem, et Ro. Pontificem alijs præferendum esse. In prima igitur sic docet, *Primum (inquit) quod me monet, Rom. Pontificem esse alijs omnibus, quos saltem nouerimus se Pontifices gerere, superiorem, est ipsa uoluntas dei, quam in ipso facto uidemus. Neq; enim sine*

uolun-

uoluntate Dei in hanc Monarchiam unquam uenire potuisset Rom. Pontifex. At uoluntas Dei, quoquo modo nota fuerit, cum reuerentia suscipienda est. Ideoq; non licet temere Rom. Pontifici in suo Primatu resistere. Hæc autē ratio tanta est, ut si etiam nulla scriptura, nulla alia causa esset, hæc tamen satis esset ad compescendam temeritatem resistentiū. Hæc ibi. Item, in resolutione XCV. propositionum sic præfatur ad Papam Leonem X, Quare beatissime pater, prostratum me pedibus tuis, tuæ beatitudini offero cum omnibus quæ sum, & habeo, Viuifica, occide, uoca, reuoca, approba, reproba. Vocē tuam uocem Christi in te præsidentis & loquentis agnoscam. Item. Circa Conclusionem LXIX. sic ait, Tenentur Episcopi & curati, ueniarum Apostolicarum Commissarios cum omni reuerentia admittere, Quia autoritati Papali in omnibus cum reuerentia cedendū est. Qui enim potestati resistit, resistit dei ordinationi. Qui aūt Deo resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Et Dominus ipse, Qui uos spernit, me spernit. Igitur licet in rebus exiguis, nihilo tamē minus q̄ in magnis, autoritati cedēdū est Hinc illud etiam uenit, q, etsi Papa ferret iniustas sententias, timendæ tamen sunt. Et, ut Carolus inquit Imperator, quicquid imposuerit, quantumuis graue sit, ferendum est, sicut & experientia uidemus fieri

ab Ecclesia, quæ certè infinitis oneribus hodie premitur, & tamen pie & humiliter fert quieta. Item Conclusione LXXI. Contra ueritatem (inquit) Apostolicarum ueniarum, qui loquitur, sit ille anathema & maledictus. Quia etsi res parua sit ueniarũ largitio, tamen cõtra potestatẽ superbe agit, qui cõtradixerit, Ideo merito maledicetur, Cũ obedientia Ecclesiastica eo sit mirabilior, quo etiam in uilioribus suo sensui cedit, & humiliatur. Deniq; Conclusione LXXXVI. sic ait: Non est nostrum, iudicare uoluntatem Papæ, sed tantummodo ferre, etiam si quando fuerit iniquißima. Ne uero quis dicat, Lutherũ ista primum ex timore aut adulatione, non ex animo scripsisse, operæ precium fuerit, aliud eius afferre testimonium, quod Germanice deinde post X. annos contra Anabaptistas euulgauit. Nos aũt fatemur (inquit) sub Papatu plurimum esse boni Christiani, imò omne bonum Christianum, atque etiam illinc ad nos deuenisse. Quippe fatemur, in Papatu ueram esse scripturam sacram, uerum baptismum, uerum sacramentum altaris, ueras claues ad remißionem peccatorũ, uerum prædicandi officiũ, uerum Catechismum, ut sunt, oratio Dominica, decem præcepta, articul fidei. Dico insuper, sub Papa ueram Christianitatem, imò uerum nucleum Christianitatis esse. Hæc ibi Lutherus, Papæ & Roma-

næ Ecclesiæ iam manifestus desertor, & publicus hostis. Hæc enim uerba in publicum ædidit Anno Domini 1528 post cædes rusticorum, & post uaria contra Papam scripta sua, posteaquàm ipse iam pridem abiecto cucullo illicite sibi copulauerat Monialem.

Quod aũt testimonium potest esse ualidius, q̃ illud, quod homo sua sponte profert contra seipsum? Dicet enim ei Dominus in die iudicij iustus & tremendus iudex, Ex ore tuo iudico te serue nequam. Luc. 19
Quemadmodum & Dauid ad interfectorem Saul regis dixit, Sanguis tuus super caput tuum. Os enim 2. Reg. 1.
tuum locutum est aduersum te. Meritò igitur timere debent hæc diuina iudicia, quicunq; Luthero aduersus Papam damnabiliter adhærent. Nam ex ore ipsius omnes æternæ damnationis & maledictionis sententiam recipient in extremo iudicio. Ipse enim publice scripsit, & prædixit, quàm graue peccatum & animarum periculum sit, discedere aut separari à Romana Ecclesia, & obedientiam Romano Pontifici subtrahere, aut denegare. Ideo nulla prorsus relinquitur eis coram iudice Christo excusatio, nisi reuersi fuerint, unde exierunt, egerintq; Apoc. 2
pœnitentiam, & opera charitatis & obedientiæ prima fecerint, sicut fecerunt pij & Catholici maiores & antecessores eorum.

Nunc

Nunc igitur ſtat ante oſtium cordis eorum Dominus, & pulſat miſericorditer per Chriſtianum & amicabile(ut dicitur) colloquium,& pie adhortatur eos ad pacem & unitatem Eccleſiæ reparandam per clariſsimos atq; grauiſsimos uiros,oratores atq; Theologos Papæ & Cæſaris,atq; Romanorum regis,& Catholicorum ſacri Imperij principum. Qui eos omni exhortationis genere benigne ac fideliter adhortantur,ut reſipiſcant,& ad priorem unitatem & obedientiam erga Romanam Eccleſiam reuertantur, & in gremium matris Eccleſiæ ſanctæ Catholicæ recipiantur. Si ergo ſalubriter eos audierint, dicet eis dominus Deus clementer,per Eſaiam

Eſa.1 prophetam, Quieſcite agere peruerſè,diſcite bene facere.Si fuerint peccata ut coccinum,quaſi nix dealbabuntur, Et ſi fuerint rubra quaſi uermiculus, uelut lana alba erunt.Si uolueritis & audieritis me, bona terræ comedetis. Quòd ſi nolueritis, & me ad iracundiam prouocaueritis, gladius(quod abſit) deuorabit uos, quia os Domini locutum eſt. Hæc profecto ſpiritus Dei uerba non ſunt temere in uentum reijcienda, aut ſuperbe contemnenda, ſed attento & ſollicito corde cum timore ac tremore uenerabiliter percipienda, quia os Domini mentiri non poteſt.

ALIA SEPTEM ARGVMENTA CONTRA PARTEM Protestantium.

CErtè in Lutheri parte non est uera & Catholica Ecclesia. Ad suam enim Ecclesiam dixit Christus, Ecce ego uobiscum sum usq; ad consummationem sæculi. At non dixit hoc heri aut nudius tertius, sed ante M.D. annos. Lutheri autem pars nondum XXX. annos habet. Non est igitur uera Christi Ecclesia, in qua una & sola iustificantur & saluantur homines. Nam & Lutherus ipse in Ecclesia Christi baptizatus est, & annis plus q̃ XXX. Christianus fuit anteq̃ secta eius est exorta.

2. Secundo. Catholica Ecclesia non est ad unum terræ angulum, quantumuis amplum aut latum, coartata. Scriptum est enim in Psalmis, Postula à me, Psal. 2
& dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. & 18.
Item, In omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines terræ uerba eorum. Et Christus ipse ait ad Apostolos suos, Euntes ergo docete omnes gentes. Mat. 28.
Item, Euntes in mundum uniuersum, prædicate Euangeliũ omni creaturæ. Marc. 16
Item, Et eritis mihi testes in Hierusalem & in omni Iudæa & Samaria, & usq; ad ultimum terræ. Act. 1.
Atqui secta Lutheri nequaquam sic dilatata est, Ergo non

potest dici Catholica Ecclesia. Quicquid igitur ab Augustino in q̃ plurimis libris, Epistolis & sermonibus dictum & scriptum est aduersus partem Donati, hoc itidem nunc contra partem Lutheri dici ac uere obijci potest. Sunt autem innumeræ et scripturæ & rationes, quas in Donatistas produxit Augustinus. Ergo & in partem Lutheri possent, si opus foret, innumeræ scripturæ & rationes in medium afferri. Magna est igitur in Christum blasphemia, si Ecclesia, ipsius hæreditas & possessio, sic contrahatur falsa opinione ad unum terræ angulum.

3. Tertio. Nihil hactenus firmiter & concorditer in parte Lutheri cõstitutum est. Etenim ipse Lutherus contra seipsum maxime uarius & contrarius est in doctrina, sicut ostensum est à plærisq; in Antilogijs, Antilutheris, & Septem Capitibus eius. Sed et plæriq; ex complicibus eius ab eo in multis dissentiunt, sicut ipsemet non semel publice conquestus fuit. Præterea in nouis suis ordinationibus usq; adeo uagi uarijq; & incerti atq; instabiles sunt, ut nulla ferè Ecclesia, in omnibus finibus eorum, cum altera etiam ꝓxime iuncta, per omnia cõueniat. In tali autem discordantia, uarietate & instabilitate non potest esse uera Christi Catholica Ecclesia, nec spiritus sanctus, Ecclesiæ paracletus, qui cum uera Chri-
Ioan. 14. sti Ecclesia manet in æternum. Quia non dissensio-

nis,

nis, sed pacis & unitatis Deus est. Et Christi Eccle- 1.Cor.14
sia non est mutabiliter in arena aut flumine aliquo Matt.16.
fundata, sed super firmam petram, Petra autem erat
Christus. Non potest igitur uera Christi Ecclesia
esse in tot tantisq; rituum sententiarumq; mutatio-
nibus, quæ sibi inuicem manifeste contradicunt, &
faciunt, q; homines usq; adeo negligenter curant
quæ Dei sunt. Pro uera enim Ecclesia sic orat patrē
ipse Dominus, ut sint unum, sicut nos unum sumus. Ioan. 17.
Et Paulus Apostolus, Vt sitis (inquit) unanimes, Rom. 15.
uno ore laudantes Deum. Et non sint inter uos schis- 1. Cor. 1
mata, &c. Romana igitur Ecclesia, quia super pe-
tram fundata est, stabilis in fide semper mansit. Sic
enim testatur hoc sanctus Lucius martyr & Ponti- 24. q. 1.
fex, Hæc sancta & Apostolica, mater omnium Ec- c. à recta
clesiarum Christi, Ecclesia, per Dei omnipotentis
gratiam, à tramite Apostolicæ traditionis nunquam
errasse probatur, nec hæreticis nouitatibus depra-
uanda succubuit, sed ut in exordio normam Chri-
stianæ fidei percepit, ab autoribus suis Apostolorū
Christi principibus, illibata fide tenus manet.

4. Quarto. Non potest Lutheri pars negare, q;
Rom. Ecclesia sit prima & præcipua, quæ Germa-
nos & fidem Christi docuit, & in Christo per Ba-
ptismum regenerauit. Impie igitur faciunt nunc,
quicunq; Luthero adhærent, contra omnem scriptu

Prou.1. & 6. plurimq; legem matris suæ dimittunt, et rupto unitatis uinculo, se ab ipsa separant. Quòd igitur uera Ecclesia Christi non sint, facile probatur hoc S. Cypriani graui & aperto testimonio, Nemo æstimet de simpli bonos de Ecclesia posse discedere, Triticum non rapit uentus, nec arborē solida radice fundatam procella subuertit. Inanes paleæ tempestate iactantur, inualidæ arbores turbinis incursione euertuntur.

Cyprian. de simplicitate prælatorum.

1. Ioan. 2. Hos execratur & percutit Ioannes Apostolus, dicens: Ex nobis exierunt, sed non fuerunt ex nobis. Si enim ex nobis fuissent, mansissent nobiscum. Hinc hæreses & factæ sunt, frequenter et fiunt, dum peruersa mens non habet pacem, dum perfidia discordans non tenet unitatem. Hæc ille, minime profecto leuis, aut contemnendus autor.

5. Quinto. Nō potest esse uera Christi ecclesia, quæ nullos habet legitime ordinatos Episcopos & presbyteros. Sicut S. Ignatius, Apostolorū synchronus, & post eum S. Cyprianus, uehemens ille separationis detestator, & S. Hieronymus, fortis ille malleus hæreticorum (ut de reliquis breuitatis gratia taceamus) plane affirmant. Verba Ignatij sunt hæc in Epistola ad Philadelphienses, Sicut ergo filij lucis, fugite diuisionem unitatis. Vbi est pastor, illuc sicut aues congregamini. Quotquot enim sunt Christi, ipsi sunt Episcopi. Qui autem declinant eum, uel

com-

communionem eius, et sociant se cum maledicis, ipsi cum illis simul abscinduntur. Cyprianus autem ad Pupianum sic scripsit, Loquitur illic Petrus, super quem ædificanda fuerat Ecclesia, docens, etsi contumax & superba obaudire nolentium multitudo discedat, Ecclesia tamen Christianorum non recedit, Et illi sunt Ecclesia, & plebs sacerdoti adunata, & pastor suo gregi adhærens. Vnde scire debes, Episcopum in Ecclesia esse, & Ecclesiam in Episcopo, Et eos qui cum Episcopo non sunt, in Ecclesia non esse. Et S. Hieronymus, contra Luciferianos scribens ait, Hilarius, cum Diaconus de Ecclesia recesserit, solusq; ut putat, turba sit mundi, neq; Eucharistiam conficere potest, Episcopos & presbyteros non habens, neque Baptisma sine Eucharistia tradere. Et cum iam homo mortuus sit, cum homine pariter interijt & secta, quia post se nullum clericũ Diaconus potuit ordinare. Ecclesia autem non est, quæ non habet sacerdotem. Cypri. li. 4. epist. 9.

6. Sexto. Non potest esse uera Christi Ecclesia, quæ antiquorum hæreticorum dogmata iam olim a Catholica Ecclesia damnata, uelut ex fauilla resuscitat. Hoc autem facit pars Lutheri, uti publice testatus est Augustißimus Cæsar noster in Edicto Vuormatiensi. Et patet hoc ipsum unicuiq; ueterum hæreticorum, ut Leonistarum, Vualdensium, Pig-

hardorum, Albigensium, Vuiclephitarum, & simi-
lium articulos damnatos, intuenti. Vnde & Luthe-
Luthe. in rus ipse turpitudinem propriam reuelans ait, Si Io-
assertio- annes Hus hæreticus fuit, ego decies hæreticus exi-
ne ar.30. sto. Non est igitur in parte eius Ecclesia uera.

7. Septimo. Non potest esse uera Christi Eccle-
sia, quæ non habet legitimas ac certas ordinationes
clericorum, & successiones Episcoporum, Quem-
In lib. de admodum testatur aduersus hæreticos Tertullianus
præscri. dicens, Ordinationes eorum temerariæ, leues, incon
hæretico stantes, nunc Neophitos conlocant, nunc sæculo ob-
rum. strictos, nunc Apostatas nostros, ut gloria eos obli-
gent, quos ueritate non possunt. Hoc autem est con-
1. Cor. 14 tra Paulum, qui ait, Omnia in uobis honeste & se-
cundum ordinem fiant. Et spiritus sanctus de Eccle-
Cant. 6. sia ait in Canticis, Pulchra ut Luna, electa ut sol, ter-
ribilis ut castrorum acies ordinata. Cum igitur in
parte Lutheri sint ordinationes leues & inordina-
tæ, per quas ex laicis mox per saltũ, contra antiquũ
Ecclesiæ ritũ, sacerdotes facere se putant, non po-
test uera esse Ecclesia, quia prosus nullam habet le-
gitime ordinatorum Episcoporum successionem. Si
Irenæus ergo satis fuit olim Irenæo contra hæreticos sui tem
lib.3.c.3. poris enumerare seriem Rom. Pontificum XVI. aut
Augusti- XVII. & Augustino satis fuit contra Donastitas
nus in epi recensere Episcoporũ XL. nomina, qui certa serie
stola 1.65

successerant in sede Apostolica, Quanto magis nobis satis esse debet aduersus oēs sectas nouas huius temporis, q; possumus plus q̄ CCXXX. secundū ordinē cōmemorare Ro. Pontifices in sede apostolica?

Hic est igitur totius contentionis nostræ scopus, hic rerum cardo, hic totius causæ status, nempe utra partium sit uera & Catholica Christi Ecclesia. Certè nemo Catholicorum usquam aut unquam repertus est, qui se à Romana Ecclesia separauerit, sicut separant se nunc Protestantes, qui etsi sub Romana ecclesia nati et Christiani facti sunt quicunq; XXII. annos nati sunt, audent tamen nunc impudenter nomen ueræ & Catholicæ Ecclesiæ tum sibi arrogare, tum Romanæ Ecclesiæ abrogare, ac Gigantæo quodam furore detrahere, matremq; suam oppugnare, & in eius uiscera grassari, quod præter serpentes nullum aliud facit animal. Nisi igitur primo quoque tempore ab hoc dißidio suo desistant, nullam prorsus salutis æternæ spem habere possunt, quia sunt extra corpus & ouile Christi (quod est Ecclesia Catholica) Proinde in die Iudicij, non à dextris Christi inter oues, sed à sinistris inter hircos stent, necesse est, tanquam filij perditionis, & titiones æterni incendij, nisi resipuerint. Quid proderit igitur eis tunc scientia scripturarum, qua nocentißime nunc inflati sunt?

1.Cor. 8, & 13. Percutit enim eos Apostolus, ubi ait ad Corinthios, Scientia inflat, charitas autem ædificat. Item, Etsi habuero prophetiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam, Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Nihil igitur spei ad æternam uitam & salutem eis reliquum esse potest, q̃ diu cõtra charitatem in scismate et discordia permanserint. Deus Opt. Max. efficiat per immensam bonitatem & clementiam suam, ut tam ingens ac præsens animarum suarum, omniumq; sibi adhærentium periculum expendant & agnoscant, atq; salubriter in gremium piæ matris Ecclesiæ Catholicæ reuertantur, ac omni discordiarum & uulnere sanato & cicatrice obducta, ex animo læti nobiscum cõcinant illud Dauidicum, Ecce q̃ bonum & q̃ iucundum, habitare fratres in unum.

Cæterũ reliqua, quæ de Ecclesia disceptãt in Apologia, nequaquam tanti sunt momenti. Magis enim uerbalem q̃ realem afferunt cõtentionem. Etsi enim negant, malos, quos impios uocant, esse uera Ecclesiæ membra, tamen concedunt, malos in hac uita admixtos esse Ecclesiæ, & officia in Ecclesia gerere, et uera Christi sacramenta administrare, uerbumq; et sacramẽta efficacia esse, etiamsi tractẽtur à malis, qui cum bonis habent externorum societatẽ signo-

 rum.

rum. Ad hoc enim fatendum coguntur apertißi-
mis Christi parabolis de sagena bonos & malos pi-
sces congreganti, de tritico & zizania, de frumen-
to & palea, de prudentibus & fatuis uirginib. &c.
Curiosa est igitur magis q̃ necessaria ista de Eccle-
sia, quam dicunt esse congregationem sanctorũ, con
tentio. Nam & nos nusquam dicimus, impios esse
membra Eccesiæ triumphantis. Scimus enim scri-
ptum esse, Bonos collegerunt in uasa sua, malos au- Matt. 13.
tem foras miserunt. Item, Exibunt angeli, & separa-
bunt malos de medio iustorum. Sed hoc erit in con-
sumatione sæculi, nõ in hac uita. Ventilabrum enim, Ibi. 3.
quo separari debet palea à frumento, non in nostra,
sed in Christi manu est. Non enim nos in hac uita
uere scire possumus, quisnã uere bonus aut uere ma
lus sit: Ecclesia enim de occultis nõ iudicat. Quare
id iudicij ad eum dũtaxat pertinet, de quo scriptũ
est, Scrutator cordis & renum. Item, Ipse enim no- Hiere. 17
uit abscondita cordis. Item, Ipse enim sciebat, quid Psal. 43.
esset in homine. Quare non licet nobis pronunciare Ioan. 2.
neq; de alijs, neq; de nobismet ipsis, q̃ simus iusti,
aut uera membra Christi Ecclesiæq;, aut regni eius,
in hac uita, nisi quantum ad externa spectat. De in-
ternis enim & occultis relinquendum est Christo
iudicium. Sicut recte ait Apostolus, Neq; iudico me
ipsum, Nihil enim mihi conscius sum, sed non in hoc

 iustifi-

iustificatus sum. Qui autem iudicat me, dominus est. Friuola est igitur Apologiæ temeritas in plærisq; locis, ubi homini arrogat istud, quod est dei solius, iudiciũ, & uult, ut homo certißime credat, & sciat, se esse in gratia dei, atq; in numero saluandorũ, & habere omniũ peccatorũ suorum remißionẽ, uerumq; & uiuum se membrũ esse Ecclesiæ, quod ad regnum Christi etiã in futuro sæculo pertineat, ꝓpter Christũ, qui pro nobis passus est. Hæc ꝑfecto insufficiẽs est ratio. Non enim pro nostris tantũ, sed etiam pro totius mundi delictis passus est, non tamen totus propterea mundus saluabitur, quia nõ omnes sunt Christiani, & inter Christianos nõ omnes seruant Christi mandata. De quibus ipse dixit, Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Hanc igitur ꝓmittunt sibi salutẽ Lutherani per hanc Christi ꝓmißionẽ, Qui crediderit et baptizatus fuerit, saluus erit. Eã enim nec recte intelligũt, nec populo recte exponũt. Rectißime aũt exponit eam Christus ipse, per hoc qđ alibi ait, Non omnis qui dicit mihi, Domine, dñe, intrabit in regnũ cœlorũ, sed qui facit uoluntatẽ patris mei, ipse intrabit in regnũ cœlorũ. Et alibi. Qui diligit me, mãdata mea seruat. Qui nõ diligit me, mandata mea nõ seruat. Et rursus. Qui diligit me, sermonem meum seruabit. Item, Multi in illa die dicent mihi, Nonne in nomine tuo ꝓphetauimus? &c. Nõ sufficit

Luc. 10 | Mat. 7 | Ioan. 14. | Mat. 7

igitur credere, et nō operari bene: sed oportet credere, & per dilectionē operari, & usq; in finem in bono perseuerare, iuxta illud domini, Qui perseuerauerit usq; in finē, hic saluus erit. Et hic demum illa Christi pmißione (Qui crediderit, etc.) dignus esse censebitur, & non quilibet baptizatus. Qui enim dixerit fratri suo, fatue, reus erit gehennæ ignis. Galat. 5. Matt. 10. Mat. 5

Quòd aūt Philippus in Apologia longa digreßione multa interserit de ritibus & traditionib. Ecclesiæ, tanq̄ ad iustitiā fidei nihil faciant, superuacanea est contentio, & ad alium spectat articulū. Ad quam sanè contentionē nos breuiter dicimus hic, Eiusmodi ceremonias atq; traditiones Ro. Ecclesiæ, haud recte per contemptū dici hominū inuenta et humanas traditiones, eas præsertim, quæ tot sæculis ab uniuersali Ecclesia receptæ, ac lōgißimo usu cō pbatæ sunt, qa spiritussancti potius, q̄ hominū inuenta sunt, iuxta illud uerbū domini, Non enim uos estis, qui loqmini, sed spiritus patris uestri, q loqtur in uobis. Et iuxta illud eiusdē, Ille uos docebit omnia, & suggeret uobis omnia quæcūq; dixero uobis. Nec recte negatur eas ad cultū dei pertinere, quādoqdem principaliter in cultū & honorē dei ordinatæ atq; institutæ sunt, potius q̄ ad iustificationē aut remißionē peccatorū cōsequendā, sicut falso imputat catholicis Philippus Quanto enim sanctiores & iustiores sunt homines, Matt. 10. Ioan. 14.

tanto gratiores & acceptiores Deo sunt Ceremoniæ, quas in honorem Dei faciunt. Quemadmodum
Gen.18. scriptum est de holocaustis Noæ, Odoratusq; est
Apoc.5 Dominus odorem suauitatis super altare. Et in Apocalypsi uidit Ioannes phialas plenas odoramentorũ, quæ sunt orationes sanctorum. Contrà uerò de iniustorũ ceremonijs ait Dominus in Esaia, Quo mihi
Esa.1. multitudinem uictimarum ueſtrarum? Ne offeratis ultra sacrificium frustra. Incensum abominatio est mihi, &c. Magis igitur pro iustificatis, q̃ pro iustificandis institutæ sunt Ceremoniæ, ut seruiamus deo
Luc.1 in sanctitate & iustitia coràm ipso omnibus diebus nostris. Requirit enim Deus à nobis huiusmodi honorem, sicut ait per
Malac.1. prophetam Malachiam, Si ergo pater ego sum, ubi est honor meus?

*

FINIS.

Stulte quid est mundus, mortis nisi causa futuræ?
En ruit in uitijs, en perit ille suis.

1. Ioan. 2.
Mundus transit, & cõcupiscentia eius.